

#q / #m z. / #l 2000 / #p16 / #r16 / #ws / #s7 KT5
#05 / 12 / 13 / 10-2 / 48765

16/16

pl. kuss.

20 cic.

Aihe

lielu

● Ryhmäaseita käyttävän yksikön miehistä muodostuu parhaassa tapauksessa lujan yhteishengen elähdyttämä työryhmä, jossa jokaisen on tulokseen pääsemiseksi hoidettava oma osatehtävänsä tarkasti ja täsmällisesti.

● Tällainen yksikkö ei tarvitse solisteja, / huippuja eikä sankareita, joille ei ole käyttöä. Sen voima on sen yhteistoiminnassa.

PD

#l 906 / #p14 / #r14 /

14/14

pl. kuss.

9,5

cic

Aihe

lielu

Ratkaisevassa vaiheessa Äyräpään sillanpään ~~tykkijentamis-~~ joukkojen irtautuessa eversti Adolf Ehrnrooth ⁱⁿ ~~antoi radiolla~~ käsky:

- Koko tykistö ja kaikki heittimet, kirkon tukikohtaan -

TULTA! ÷ PD

kunlmi
radiasta

4 VERS ERKKI - LAHTI → 200

~~Nimimerkki: Heppu 5.
Huhtikuussa 1977~~

OHDASTA VUOSALMELLE TYRJÄN RYKMENTIN RASKAIDEN HEITTIMIEN SOTATIE

00

~~Tyrjän Rykmentin raskaiden heittimien tie~~

~~Ohdasta Vuosalmelle.~~

#P10 / #210 / #U7 / 10

Vuor.
10 / 10
9,5 cic

Kesäkuussa 1941 lähti Savonlinnan läheltä Kaartilasta kuusi tuliterää, kotimaassa valmistettua 120 mm:n kranaatinheitintä kohti Moskovan rauhan rajaa.

Entinen 7. Prikaati oli juuri muuttanut Jalkaväkirykmentti 7:ksi, joka saadakseen ~~sitten~~ muutamien viikkojen mentyä ^{sen} Tyrjän Rykmentin kunnianimen.

Tästä alkoi rykmentin ~~muutana~~ raskaiden heittimien tie, joka monella suunnalla mutkiteltuaan päättyi aikanaan toiselle puolelle Savonlinnaa, nimittäin Aholahteen.

~~Voidaan perustellusti väittää, että~~ kranaatinheitinkompaniassa heittimet muodostavat sen ytimen. ~~Ilman niitä se ei ole ainakaan kranaatinheitinkomppania, tuskin paljon muutakaan.~~ Heittimien ympärille kutoutui moninaista toimintaa, monenlaisia tapahtumia ja erilaisia ihmiskohtaloita. Ne sitoivat komppanian veljespiiriksi, jossa jokainen tiesi tuloksen riippuvan ennen kaikkea kitkattomasta yhteistoiminnasta. Tämä yksikkö ei tarvinnut huipuja eikä tähtiä, niillä ei ollut mitään käyttöä. ~~Samaa voidaan tietenkin sanoa monista muista sotilasyksiköistä.~~

Taistelukertomukset tästäkin sotaretkestä kuvaavat etupäässä varsinaisen ^{keivään} jalkaväen operaatioita. Heittimet ja muut tukevat aseet ja aselajit mainitaan ^{yhteensä} vain poikkeustapauksessa ^{ilmeisesti} ~~ain~~ ^{alittaan} ~~oletetaan~~, että tarkkaavainen lukija itse tajuaa säästävän orkesterin olemassaolon, mutta kiinnittää huomionsa kuitenkin etupäässä vain solisteihin.

Minun sotapolkuni yhtyi krh komppanian pyöränjälkiin keväällä 1943, kuljettuaan ~~tosin lähimailloin jo talvisodasta lähtien.~~

Komppanialla oli ^{jo} tullessani komentopaikkalippu, jossa komeili tuo arveluttava numero 13. ^{Yksiköä oli} ~~Voit kuitenkin sanoa, että numero~~ ~~monella tavoin mainettaan parempi. Saman totesin muuten komppaniastakin.~~ Muodollisen sotilaallisuuden suhteen saattoi olla

~~12/10~~

~~paljonkin~~ toivomisen varaa, mutta varsinaisen tehtävänsä nämä pojat osasivat. ^{12^{pl.} vers.}

Asemasotaa Ohdassa

Ottaessani vastaan ~~komppanian~~ Antti Koivunmaalta se oli asemissa keski-Kannaksella, Ohdan lohkokolla.

~~Komppanian~~ komentopaikka oli I Joukkueen tuliaseaman yhteydessä lähellä Ohdan aukean reunaa. Matala soraharjanne suojaasi sopivasti tuliasemaa ja muutamia korsuja. II Joukkue oli asemissa Ohdan etelälohkokolla eli Lampilohkokolla. Toimitusjoukkue piti majaa Rajajoen varressa, Termolassa, rykmentin huoltoportaan yhteydessä. jankinlainen

Jatkosotaan lähdetessä oli krh-joukkueiden organisaatiota muutettu siten, että jokaista heitintä kohti oli ~~suurryhmä~~, joka sisälsi pienen tulenjohtoryhmän, viestiryhmän ja tuliasemaryhmän. Tarkoituksena oli, että jokainen heitin pystyi tarpeen vaatiessa toimimaan itsenäisesti. Voi olla, että ajatus oli hieno, mutta en tiedä tapauksia, mitkä olisivat tehneet tällaisen muodon perustelluksi. Ainakin tuntemani raskaat komppaniat samoin kuin kevyet joukkueetkin toimivat tykistön tapaan pattereina, joissa tulenjohtoryhmät muodostivat tulenjohtueen, viestiryhmät yhdistettiin ja tuliasema toimi yhtenäisenä.

Asemasotavaiheessa ~~niinkuin~~ ^{kuten} mahdollisuuksien mukaan muulloinkin oli yhteistoiminta tykistön kanssa ~~hyvin~~ kiinteätä. Ohdan lohkokolla olevat tykistön tulenjohtopaikat, kuten Pöllö ja Varis, johtivat myös krh:ltä ja komppanian kummallakin joukkueella oli edessä jatkuvasti miehitettynä pidetty tulenjohtopaikkansa. Komppanialla oli myös oma keskus, Heppu nimeltään, ja sillä oli oman verkon lisäksi yhteydet tykistöön ja ~~jaikaväkeen~~ ^{kiiväisiin}. Radiokalustoa ei tässä vaiheessa vielä ollut.

Eräillä tykistön komentajilla oli jonkinlainen valvontatehtävä heittämiin nähden. Joskus olisi kaivannut heidän taholtaan suurempaa asiantuntemusta. ~~Muistan, miten kesällä n.s. Sevastopolin taistelun aikana sain käskyn taistelun komentopaikassa toimivalta patteriston komentajalta siirtää II joukkueen heittimet eteen paikkaan, jossa ampumamatka olisi ollut alle minimin, vaikka joukkueen tuliasema sijaitsi mahdollisimman edullisessa paikassa ja valmiiksi varustettuna. Sama "asiantuntija" määräsi myöhemmin erään kevyen heittimen tukemaan vastaiskua tekevää pataljoonaa käyttäen n.s. A-menetelmää, vaikka tulitueksi oli~~

Tällaiset
tapaukset

3.

saatavissa mm. 10⁰krh. joukkueen tuli/ vakinaisista asemista.

Nämä olivat kuitenkin satunnaisia poikkeuksia. Mainitsen ne vain siksi, että tieto varsinkaan raskaan krh:n mahdollisuuksista ja rajoituksista ei ollut saavuttanut kaikkia tykistön eikä jalkaväenkään komentajia.

Komppania oli Antti Koivunmaan jäljiltä erittäin hyvin koulutettu ja asiansa osaava. Sitä osoittaa mm. se, että ¹⁹43 kesällä pidetyissä divisioonan krh. joukkueiden välisissä toimintakilpailuissa komppania saavutti kaiken saavutettavissa olevan, nimittäin 1. ja 2. sijan.

Varsinaiset ~~jalkaväen joukot~~ ^{keiväärijalkaväen yksiköt} saivat jonkinlaista vaihtelua jouutuessaan mukaan vuorokiertoon, välillä edessä, ^{alle} välillä reservissä, mutta krh. komppania pysyi samoissa asemissa vuoden ¹⁹41 syksystä kevääseen ¹⁹44, siis noin kaksi ja puoli vuotta! On selvää, että se tympäännytti ja aiheutti joskus ongelmia.

Samaa vartionpitoa, tähystystä ja ammuntaa, usein yöllä, minkä rytmin katkaisi vain kerran kolmessa kuukaudessa kohdalle osuva vuoroloma. Tappioitakin sattui jatkuvasti, vaikka sota oli hiljaisessa vaiheessaan. Yksi kuudesta heittimestä menetettiin tapaturmaisesti, kaksoislatauksen seurauksena. Se vei mukanaan myös kolme miestä omasta miehistöstään.

Huomattava uudistus oli uusi tulenjohtomenetelmä, jota ryhdyttiin kouluttamaan syksyllä ¹⁹43. Se yksinkertaisti ja helpotti tavattomasti tulenjohtajan toimintaa. Vanhoista siirtoaskelista ja kulmakertoimista voitiin luopua, ja tulikomennot annettiin aina tähystyssuuntaan nähden.

Reservivaihe koitti vihdoin keväällä -44, jolloin komppania vedettiin Termolaan huollon seuraksi. Päätehtävänä reservivaiheen ajan oli palaavalle siirtoväelle tarkoitettujen hirsikehikkojen valmistaminen Rajajoen takana kasvavasta mahtavasta punahongasta. Jos muistan oikein, niin näitä kehikkoja ~~xxixxkxix~~ syntyi parin kuukauden aikana kaikkiaan kolmisenkymmentä.

~~Irtantuminen Ohdan asemista~~

LÄHTÖ OHDASTA ^{12. p.}

Kesäkuun 9. päivän aamuna 1944, jolloin komppania oli taas ~~xxix~~ entisissä asemissaan, herättiin valtavaan pauhuun: jatkuva virta vihollisen lentokoneita oli matkalla koti-Suomea kohti.

Oli selvää, että rauhalliset ajat olivat ohi. Tosin jo runsaan parin viikon ajan oli II Joukkueen johtaja, luutnantti Pentti

Rahkila antanut Lampilohkolta hälyttäviä tietoja vihollisen joukkojen lisääntymisestä ja varustelutöistä vihollisen asemassa. Hän tiukkasi jatkuvasti hevosia siirrettäväksi lähemmäksi, koska ~~hän~~ oli varma, että äkkilähtö on hyvin pian edessä.

En uskonut häntä ja vasta päivää, paria ennen vihollisen hyökkäyksen alkamista hevoset ja etuvaunut siirrettiin tuliaseman läheisyyteen onneksi!

Hyökkäys ei kohdistunut suoraan JR 7:ää vastaan, joten kuormastot ehdittiin koota ja puhelitapsitkin kerätä suurimmaksi osaksi talteen.

Seuraavana, 10. päivänä jätettiin kauan käytössä olleet asemat.

OT/h

Vetäytymisvaihe 12. pl. vers.

Komppanian oli käsketty asettua aseisiin Suomen puolella olevan Hartosten kylän reunaan. II Joukkueelle oli kuitenkin aikaisemmin mainittu patteriston komentaja antanut oman käskynsä, minkä seurauksena jouduin etsiskelemään joukkuetta koko seuraavan yön ja ratsastelemaan niinkuin myöhemmin totesin linjojen välimaastossa, jossa olisi voinut kohdata vihollisen koska hyvänsä.

Hartosissa komppania osallistui vihollista viivyttävien pataljoonien tukemiseen (III/JR7 ja HeimoP 3). Jännittävä tilanne piti kuitenkin kaikkia varpaillaan, kun tiellä virtasi koko ajan taakse vetäytyviä joukkoja. Joutuessani käymään rykmentin komentopaikalla aiheutti väärin ymmärretty käsky komppanian luiskahuttamisen käsistäni, mutta sain sen kuitenkin kiinni tieltä parin kilometrin päästä ja palautetuksi takaisin aseisiin.

Illan suussa komppania alistettiin III/JR 7:lle, jonka tehtävänä oli miehittää Kekrolan-Seppälänkylän viivytyklinja.

Pataljoona lähti marssille ja krh komppania seurasi perässä.

Pataljoonan kääntyessä Kekrolassa länteen se törmäsi vihollisen hyökkäyskiilaan ja juuttui paikoilleen usaksi tunniksi. Marssitin komppaniani pohjoisen kautta kiertäen suunnitellun viivytyklinjan taakse Seppälänkylään, johon varustettiin asemat ja työnnettiin tulenjohtueet eteen. Yö oli jokseenkin rauhallinen, mutta seuraavana aamuna aloitti vihollinen hyökkäyksen. Pataljoona oli yön aikana saavuttanut käsketyt linjat, johon se oli asettunut puolustukseen. Pataljoonan komentopaikalla oli radio, jolla saatiin tietoja tilanteen kehittymisestä. Vasemmalla toimivan JR 6:n lohkolta tuntui vihollinen pääsevän etenemään,

Tek-
 joten pataljoonan komentaja rupesi irrottamaan edessä olevia komppanioita. Krh⁷komppania tuki koko ajan vetäytymistä. Saarp^ostusuh^an kasvaessa pataljoonan komentaja määräsi minut hoitamaan viivytyksen loppuun yhden kiväärikomppanian ja krh⁷komppanian avulla. Itse hän siirtyi pataljoonan pääosien mukana Vuottaalle.

Irtaantuminen onnistuikin ja illalla oli pataljoona koossa Vuottaan maastossa samoin kuin krh⁷komppania. Kalusto oli tallella ja lisäksi oli tien varresta korjattu talteen oman tykistön hylkäämä tehokas radioasema, josta myöhemmässä vaiheessa oli paljon hyötyä, kunnes omistajat perivät omansa ilman löytöpalkkiota.

Samana iltana kuultiin huhu, että ed^s oikealla Vaskisavotan lohkolla toiminut krh⁷komppania oli menettänyt koko heitinkalustonsa ja joutunut tilapäisesti todelliseksi kiväärikomppaniaksi pelkkine kivääreineen ilman minkäänlaisia konetuliaseita. Komp⁷paniamme miehet vanhoivat, että meille sitä ei saa sattua, vaikka päivän kuluessa sama tilanne oli ollut lähellä meilläkin.

Vain parin miehen neuvokkuus pelasti kalustomme.

Tässä liikuntavaiheessa paljastui, miten avuton heitinkomppania voi olla ilman kevyitä konetuliaseita. Tilanteisiin olisi voinut suhtautua paljon rauhallisemmin, jos käytettävissä olisi ollut vaikkapa vain parikin konepistoolia. Vanhat kolmen linjan kiväärit tuntuivat paremminkin nuijasotaan sopivilta.

Siiranmäki - Vuotta 12 p. vers.

Rykmentti miehitti Siiranmäen puolustuslinjan. Krh⁷komppanian tehtäväksi tuli tukea puolustusta tien suunnassa, joka kulki Siiranmäestä Vuottaalle. I Joukkue, jonka mukana olin, asettui Vuottaan kyläaukean Siiranmäen puoleiseen laitaan tien varteen, II Joukkue vähän ta^semmaksi Vuottaan aukealla olevaan metsäsarekkeeseen. Komentopaikka oli aluksi pienessä talossa tuliaseaman vieressä, mutta nyt ensi kertaa ilmaantuneet maataistelukoneet tekivät olon liian kuumaksi, joten oli siirryttävä poteroihin.

Tuliaseamat olivat eri karttalehdellä kuin maalialue, ja siitä aiheutui aluksi muutamia kömmähdyksiä. Ensimmäiset maalit olivat tien molemmin puolin asemien edessä olevat sulut.

Ammustilanne oli hyvä ja siitä sekä lisääntyvistä vaatimuksista johtuen komppania ei tästä alkaen käyttänyt juuri muita tulimuotoja kuin iskuina ammuttuja tulipeitteitä. Sulut tietysti ammuttiin tavalliseen tapaan. Esimerkiksi Siiranmäen taistelun

OT/↑

alkuvaiheessa tien suunnan sulkuja jouduttiin ampumaan yhä uudelleen.

Siiranmäen taisteluista on tehty niin paljon yksityiskohtaisia kuvauksia, että en tässä ^{puutu sen} eri vaiheisiin. Etulinja aaltoili edestakaisin, ja muutaman kerran oli tuliasemien puolustus yrittävä järjestää omin voimin vihollisen mahdollisen läpimurron varalta. Komentajan käsky oli nimittäin, että asemia ei saa jättää missään tapauksessa ilman hänen lupaansa. Tulenjohtoyhteydet olivat poikki vähän väliä, mutta tunnettuja maaleja ammuttiin sokkona varmuuden vuoksi. Tykistön rykmenttiupseeri oli ottanut käyttöön maalien määrittämisen eräänlaisen aina kolme maalia käsittävän ryhmäjärjestelmän avulla. Koordinaattitaulukoita tuli lähettien tuomina tukkukaupalla. Aluksi yritin saada ne siirretyksi omalle tuliasematasolleni, mutta yritys osoittautui toivottomaksi.

Taistelun eräissä vaiheissa olivat vihollisen ~~niin~~ panssarivainut muodostaneet Siiranmäen kukkulalle siiliaseaman, joka piti ottaa takaisin muistaakseni I/JR 7:n vastahyökkäyksellä. Puolustusta johtava I/JR 7:n komentaja majuri Eino Kuvaja käski minua ampumaan valmistelun. Koska oma etulinja oli hyvin lähellä, pyysin saada ampua pari tarkistuslaukausta. Siihen ei Kuvaja suostunut, jottei yllätysvaikutus olisi kärsinyt, joten jouduimme ampumaan kylmiltään. Kävi sitten niinkuin aavistelin: vastaiskuosasto sai osansa keskityksestä, valitettavasti. Taistelujen kestäessä kärsi ~~krh~~ komppaniakin huomattavia tappioita sekä tulenjohtueiden, viestimiesten että tuliasemaryhmien kohdalla. Molemmat tuliasemat olivat kartalta katsoen niin mitäänsanomattomassa maastossa ja niin hyvin naamioituina, että vihollinen ei niitä selvästikään ~~pari~~ onnistunut paikallistamaan tarkalleen ^{paikantamaan.}

Salmenkaita - Kuusaa ^{12. pl. vers.}

Siiranmäen jälkeen seurasi "vaellusvaihe", jota sävytti asettuminen aseisiin, hetken toiminta ja taas uusi siirtyminen. Maataistelukoneet tekivät liikkumisen suoranaiseksi helvetiksi. Komppania oli varmasti yhtä väsynyt kuin minäkin, mistä seurasi molempien kohdalla apaattinen turtumus, niin että suojautumista ilmahyökkäysten aikana laiminlyötiin paljon. Sen seurauksena tappiot tietenkin kasvoivat. Muistikuvani noiden päivien

ajalta ovat vain välähdyksiä sieltä täältä. Niiden paikallistaminen on useimmiten ollut mahdotonta.

✓ Merkittävin toiminta tuohon aikaan krh⁷komppanian osalta oli osallistuminen divisioonan oikean sivustan varmistukseen. Vihollinenhan eteni siellä, niinkuin tiedetään, nopeasti ja melkein vastarintaa kohtaamatta.

✓ I/JR 7 oli saanut tehtäväkseen miehittää linjan Kuusaan kyläaukeiden laitamilla. Krh⁷komppania alistettiin sille ja lähetettiin kuorma-autoilla ensimmäisenä paikalle. Pataljoona eteni marssien ja myöhästyi parisen tuntia annetusta ajasta sattuneen suunnistusvirheen vuoksi.

✓ Sijoitin komppaniani tuliasemiin ja vedin vielä tulenjohtueiden turvaksi kaikki suinkin liikenevät miehet ketjuun. Metsän reunasta oli laaja näköala yli kyläaukean. ✓ Liikettä näkyi useissa paikoissa. Suurehko joukko oli lähenemässä tietä seuraten.

✓ Ajattelin ensin aloittaa torjunnan kantaman rajoilta aikaa voittaakseni, koska pidin tulijoita ilman muuta vihollisina. Tarkastelu kiikarin avulla pani ~~sittenkin~~ arvelemaan, että tulijat saattaisivat sittenkin olla omia. Ja niinhän sieltä tulikin majuri Valkosen komentama JR 11:n pataljoona, joka oli ollut ilman yhteyttä rykmenttiinsä ainakin parin päivän ajan.

✓ Huomattuaan tulleensa naapuridivisioonan puolelle Valkonen aikoi jatkaa taaksepäin pyydettyään minua ~~väkivaltoja~~ välittämään tiedon sijainnistaan esimiehilleen.

✓ Kun oman pataljoonan tulosta ei ollut vielä tietoaakaan, huomasin olevani vaarassa joutua yksin vastakkain Valkosen perässä seuraavan vihollisen kanssa. Vannotin Valkosta miehittämään linjan siihen asti ^{si} kunnes oma pataljoonamme ehtisi paikalle. Hetken epäröityään hän suostuikin. ✓ Vihollinen yritti hyökkäystä, mutta torjuimme sen helposti. Ilman tätä sulkua olisi 2.D:n muuten täsmällinen vetäytyminen saattanut häiriintyä pahasti, koska saarrostopuoli olisi voinut tunkeutua syvälle selustaan. ✓

Äyräpää - Vuosalmi ^{12/12} m. vers.

Rykmentin saapuessa Vuoksen rantaan Äyräpäähän sain tehtäväkseni suunnitella krh⁷ryhmityksen rykmentin puolustuslohkolle, johon kuului suurin osa Äyräpään harjua, kirkon rauniot/ja Vuoksen ylimenopaikka. Sijoitin tuliasemat pohjoisrannalle, peltoaukean vuoksi melko etäälle virrasta, lukuunottamatta yhtä kevyttä

OT/↑

4/2

joukkuetta, joka varusti asemat aivan rannassa olevan nuori-
 soseurantalon läheisyyteen. Tarkoitukseni oli saada jokaiselle
 joukkueelle mahdollisimman laaja ampumasektori perussuuntaa
 muuttamatta, vaikka jouduttiinkin käyttämään isompia panoksia
 ja hajonta jonkin verran lisääntyi. Jälkeenpäin ajatellen pa-
 ras keksintöni oli etsiä tuliasemat sellaisten paikkojen lähel-
 tä, missä oli karttaan merkittyjä takarinteitä, perinteellisiä
 krh-asemia, mutta kuitenkin riittävän etäälle niistä välttääk-
 semme niihin kohdistuvat keskitykset. Nähtävästi vihollinen
 meni lankaan, koska tuliasemamme säilyivät paljastumatta jok-
 seenkin ilman vaurioita paljosta amunnasta huolimatta. Taka-
 rinteisiin varustettuja valeasemia sitävastoin oli korjailtava
 harva se yö. Näin myöhemmin vangilta saadun kartan, johon heit-
 timiemme asemia oli merkitty runsaasti kaksinkertainen määrä
 eikä yhtään oikeaan paikkaan!

Ammuksia oli tässä vaiheessa riittävästi ja niitä myös käytet-
 tiin. Viivytyksen aikana oli komppanian ammuskulutus eräänäkin
 vuorokautena yli 2000 kranaattia, mistä tunnustuksena saatiin
 maininta rykmentin päiväkäskyyn. Tuntien komppaniani voin va-
 kuuttaa, että niillä oli myös osoite!

Tulenojohto oli vaikeasti järjestettävissä vuolaan virran vuoksi.
 Se saatiin kuitenkin järjestymään etupäässä tykistön radioiden
 avulla ja tykistön tulenojohtueet hoitivatkin pääosan kaikkien
 heittimien tulenojohdosta. Krh-komppaniakin asetti Äyräpään
 harjulle yhden tulenojohtueen, kun oli saatu pari muistaakseni
 Helvar-merkkistä kenttäradiota, joiden teho kuitenkin oli var-
 sin heikko: ~~min, että~~ tuliasemaradio oli lykättävä eteen pel-
 toaukealle ja siitä vedettiin puhelinyhteys tuliasemaan.

Vihollisen hyökkäysvoiman nopeasti kasvaessa lisääntyivät myös
 lohkoa puolustavat joukot, koska oli elintärkeätä pyrkiä es-
 tämään vihollisen pääsy ylimenopaikasta, Äyräpään kirkon rau-
 nioiden läheltä, virran yli. ^{TEKNIKKAA SILLANPÄÄSSÄ}
 Rykmenttimme komentaja ^{eversti} Adolf Ehrnrooth toimi koko puo-
 lustuslohkon komentajana. Hänen tykistökomentajanaan oli ma-
 juri Arimo, jolle myös krh-ryksiköt alistettiin. Niistä muodos-
 tettiin krh-ryhmä, joka suurimmillaan käsitti 16 joukkuetta,
 kevyttä ja raskasta kalustoa. Minut määrättiin ryhmän komenta-
 jaksi. Yhteistoiminta tykistön kanssa muodostui kerrassaan sau-
 mattomaksi. Tykistön johto suoritti kulloinkin tarvittavan teh-

TE/12

12'

tävien jaon mallikelpoisesti ja tällä kerralla ~~myös~~ heittimienkin kohdalla täysin asiantuntevasti.

Äyräpään harju oli korkeahko, ja harjanteella olevat omat joukot eivät pystyneet riittävästi seuraamaan vihollisen tykistö-~~ja~~ varsinkaan krh⁷tulta, mistä oli seurauksena jatkuvat syytökset omia heittämiä vastaan liian lyhyiden ampumisesta. ja

Selvittääkseni asian määräsin jokaisen heitinasemamme pitämään tarkkaa ampumapäiväkirjaa² ja vaadin jokaisesta jv:n taholta tulleesta syytöksestä tarkan kellonajan ja paikan. Pystyimme näin todistamaan syyttömyytemme. ~~Tämä oli muutenkin varsin tavallinen syytös, joka kohdistui sekä tykistöön että krh:hon.~~

Yksi ainoa tapaus oli sellainen, että eräs kevyt joukkue ampui aamuvarhaisella täysosuman omaan tulenjohtopaikkaansa⁶ ~~annettomien~~ sattumien kasautuma sekin. *(nimittäin)*

Tulenjohtajan pyytämän maalin ampumalinja sattui kulkemaan tarkalleen tj⁷paikan yli. Maalin laskija oli unenpöpperössä sutaisut lukemat paperilapulle, jonka hän antoi heittimen johtajalle. Lukemat olivat oikein, lappu nimittäin löytyi asiaa selvitettäessä, mutta panosta ilmaiseva kolmonen oli jäänyt sen verran vajaaksi, että unia silmistään hierova heittimenjohtaja luki sen kakkoseksi. Ja kakkospanoksen rata päättyi tarkalleen ~~ti~~paikan monttuun!

Muutamana ensi päivänä voitiin majoilla säilyneissä taloissa. Komppania oli vetäytymistien varrelta korjannut mukaan noin kolmikymmenpäisen lammaslauaman, ~~ja~~ ^{joka syötin} ~~se~~ noin viikon aikana ~~kun~~ ^{lukkava} ~~joka~~ ^{ho} ~~yt~~ tuoksuva lammaspain⁸ ~~si~~ ^{leivinuuneissa} suurissa karjalaisissa saviruukuissa.

Tulitoiminnan kiihtyessä ja maataistelukoneiden jälleen ilmaantuessa alkoi tarmokas korsunteko. ~~Ne~~ valmistuivatkin ennätysajassa ja olivat luullakseni lujimpia⁹ mitä komppania koko sodan aikana teki. Tuliasematkin olivat niin suojattuja, että niitä ei pystynyt tuhoamaan muu kuin tarkka täysosuma. *D*

~~En taaskaan lähdä tarkemmin kuvaamaan taisteluiden vaiheita, koska niistä on tehty paljon parempia selostuksia, mutta mainitsen kuitenkin muutaman heittimien toimintaa sivuavan yksityiskohdan.~~ *(17)* SILLANPÄÄ MENETETÄÄN *(12) pl. neu.*

Kun vihollinen oli vallannut Äyräpään harjun kirkon raunioiden tukikohtaa lukuunottamatta¹⁰ olin mukana yhteiskuuntelussa ja pystyin hyvin seuraamaan taistelun kulkua.

Lohkon komentaja antoi käskynsä nopeasti ja hänelle ominaisen rauhallisesti. Voi vai kuvitella, millainen paine hänellä oli harteillaan ratkaisuja tehdessään.

Kun oli selvää, että virran takana oli kaikki menetetty, oli vain keskityttävä estämään vihollinen tulvimasta virran yli. Tämän vaiheen ratkaisukäsky kuului: Koko tykistö ja ^{heittimet} heittimet, kirkon tukikohtaan ~~tulla~~ - TULTA! ^(vers.)

Tulen muistamaan aina, ~~miten~~ miten etäältä, kuin syvästä kellarista kuului tuskin erottuva, mutta äärimmilleen kauhistunut ääni:

- Mutta täällä on vielä omia!

En olisi halunnut silloin olla komentajan paikalla. Hänen äänestään ei kuitenkaan voinut kuulla mitään mielessä myllertävistä tunteista kun hän toisti: Sanoin: koko tykistö!

Rauniotukikohdan menettämisen jälkeen painoi vihollinen vastustamattomasti yli virran ja levittäytyi Vuosalmen sillanpää- asemaan. Katkeria taisteluja käytiin ja joukkomme pystyivät rajoittamaan vihollisen etenemisen. Heinäkuun alkupuolen taistelut verottivat rykmentin voimia enemmän kuin ^{Satatoimet} koskaan ennen. Muistan erään taistelupäivän, jolloin yhteiskuuntelussa tilannetta seuratessani voin todeta I/JR 7:n jauhautumisen kirjaimellisesti loppuun. Sinä päivänä pataljoonalla oli viisi komentajaa ja iltaan mennessä kaikki rykmentin kapteenit oli käytetty loppuun minua lukuunottamatta. Jännäsin tietysti, joudunko jättämään heittimet muiden haltuun, kun illan suussa saapui takaisin eräs aikaisemmin haavoittunut kapteeni, kurssitoverini Erkki Tirronen, joka otti vastaan pataljoonan komentajan tehtävät. ^{OT/P} RESERVIKSI ^{12. päivän vers.}

Taistelu huipentui ainakin meidän näkökulmastamme katsoen panssaridivisioonan tekemään vastahyökkäykseen, joka tosin epäonnistui pahasti vihollisen varuillaanolon vuoksi. Siinä vaiheessa oli krh^hkomppaniakin liikekannalla ilman varustettuja asemia ~~minä~~ ^{minä} vihollisen laakatuli pyyhki tuliasemiakin.

Muistaakseni heinäkuun 12. ^{päivänä} JR ⁷ vedettiin pois linjasta ja koottiin Oravakytöön ^{se}, mitä oli jäljellä. Krh^hkomppania joutui pysymään linjassa vielä pari ylimääräistä vuorokautta. Oravakydössä pidettiin rykmentin katselmus, ^{ei} eikä se todellakaan ollut mikään kohottava ^{elämys}.

Reservivaiheen aikana oli käskyn mukaan kunnostettava kalustoa ja varusteita sekä suoritettava harjoituksia. Viimemainitusta en suoraan sanoen uskaltanut hiiskahtaa mitään komppanialle. ~~Mutta~~ Ensimmäiseksi me pystytimme teltat jaksittain ~~me~~ nukuimme. Luulen, että pari vuorokautta kului niin, että komppaniassa ei ollut ainuttakaan silmää auki ~~ei~~ vartiomiehilläkään, sikäli kuin sellaisia jossain oli.

Vähitellenhän siitä virottiin ja palattiin taas arkeen. Taistelun jymy kuului edestä selvänä, mutta muuten vallitsi reservi-alueella kesäinen rauha. Tulevan taistelun aavistus piti kuitenkin yllä jännitystä. Esikoiseni oletettuun syntymään oli aikaa muutamia viikkoja ja muistan kirjoittaneeni hänelle Oravakydössä kirjeen, koska tapaamisemme rupesi näyttämään epätodennäköiseltä. En kuitenkaan postittanut sitä ja ~~sekä~~ se katosikin sitten jonkin ajan kuluttua. Vihollisen hyökkäyksen voima oli vaimentunut, kun rykmentti parin viikon levon jälkeen otti jälleen rintamavastuun sillanpään oikealla puolustuslohkolla. Krh komppania sai valmiit asemat 13./JR 49:ltä, veljeskomppanialta. 10

Rauha ~~12.11.1918~~ vers.

Rauhan tulo syyskuun alussa tapasi komppanian samoissa asemissa. Vetäytymismarssin jälkeen komppania sijoittui erääseen Ruokolahden metsäkylään, jossa kotiuttamista odotellessa tehtiin hiukan varustelutöitä rajalla, ~~mutta ennen kaikkea keskityttiin pontikan valmistamiseen ja sen hävittämiseen. Asiantuntijoita kumpaankin tarkoitukseen löytyi omasta porukasta.~~ Suurin osa komppaniasta kotiutettiin Ruokolahdella ja palvelukseen jäivät siirrettiin aikanaan Aholahteen Savonlinnan lähistölle. Kuten jo alussa mainitsin, heitinkalusto oli komppanian keskeinen tekijä. Mutta miehethän ~~xiixix~~ sitä käyttivät, he toteuttivat sen tarkoituksen, mikä komppanialle oli asetettu. Ja toteuttivat sen hyvin.

En voi mainita kaikkia nimiltä, koska mukana oli monia alusta loppuun, mutta toiset viipyivät syystä tai toisesta vähemmän aikaa. Tappiot eivät suinkaan ole päällikön ylpeyden aihe, mutta komppanian tehokkuutta ja kestävyyttä kuvanee kolmen viimeisen sotakuukauden tappioluku, n. 70 % ~~xiixixxiixixxiixix~~ lähtövahuu-desta kaatuneita ja haavoittuneita, siis enemmän kuin kaksi

Komppaniani miehet hoitivat tehtävänsä hyvin:

12.

~~kolmesta.~~ kertaakaan ei tarvinnut ilmoittaa, että annettua tehtävää ei pystytä suorittamaan.

~~Erityisesti komppanian huoltoa haluaisin vielä tässäkin muistaa. Monesti täysin mahdottomilta tuntuissa tilanteissa ilmestyi muonan kuljettaja hevosineen ja keittolaatikkoineen säännöllisesti joka päivä paikalle, samoin kuin muu täydennys. Sama yhteishenki kuin joukkueitakin elähdytti myös töpinää!~~

Komppania elää tavallaan yhä. Savon Prikaatin ^Kkranaatinheitin-
komppaniassa palvelee uusi sukupolvi ^{ehkä} meidän poikiamme,
ehkäpä jo pojanpoikiakin. Olkoon tämä ~~niin~~ ^{heille} tarina (muistutukse-
~~näille~~ ^{heille} nä pitkästä perinteiden ketjusta, ja ~~elämän jatkuvuudesta.~~ ^{o/}

Hp 20 / ~~11000~~

AA //

Häninen Ajan

Skk / 687 / 1977

R

Lahti Erkki

Hiihtäjätie 4 C 10

00810 HELSINKI 81

Tyrjän Rykmentin raskaiden

Js Ohta - Vuosalmi

heittimien tie Ohdasta Vuosalmelle

JR 7

Kevät 1943

12 liuskaa

*Vainio
Vainio*

Lukenut:

Elk
Elk

Keskiarvo:

8

AIKAKAUSLEHTI

**KANSA
TAISTELI**

-miehet kertovat

Toimitus: Töölönkatu 35 B 1 b, Helsinki 26